

ALMANCA ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALMANCA DİNLEME VE KONUŞMA BECERİLERİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

Fatma KARAMAN*

Özet

Bu çalışmada Almanca öğretmen adaylarının dinleme ve konuşma becerilerine ilişkin algılarını hangi metaforlarla ortaya koydukları ve ortaya çıkan metaforların gerekçeleri, metaforlara bağlı olarak oluşturulan kategorilerin ortak özellikleri ve olumlu, olumsuz metaforlar belirlemeye çalışılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırma verileri araştırmacı tarafından hazırlanan bir form aracılığıyla toplanmıştır. Formda adayların becerilere ilişkin metaforik algılarını ve gerekçelerini belirlemek amacıyla tamamlanması gereken iki cümle yer almaktadır. Bu cümleler “..., Bana göre konuşma becerisi...gibidir; çünkü..., Bana göre dinleme becerisi... gibidir; çünkü...” şeklindedir. Elde edilen veriler içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir. Her bir beceri için ayrı ayrı analizler yapılmıştır. Çalışmada dinleme becerisine ilişkin 48 metafor altında “duyarak öğrenme, anlamının güç olması, dikkat gerektirmesi, eğlenceli, önemli olması ve süreklilik gerektirmesi” olmak üzere altı kategori; konuşma becerisine ilişkin 60 metafor altında “zor olması, başaramama, konuşabilmenin haz vermesi, pratik gerektirmesi, düşünce aktarımı, farklı kelime kullanma, kendini sınamak, en önemli olması, sevmenin gerekmesi, başlangıcının zor olması” olmak üzere on kategori geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dinleme becerisi, konuşma becerisi, Almanca öğretmen adayları, metafor.

Gönderilme Tarihi: 18.10.2019

Kabul Tarihi: 15.11.2019

* Dr. Öğr. Üyesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı, e-posta: fatmakaraman33@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2206-8669

METAPHORICAL PERCEPTIONS OF GERMAN LANGUAGE PRESERVICE TEACHER ABOUT LISTENING AND SPEAKING SKILLS IN GERMAN

Abstract

In this study, it was tried to determine the metaphors of the pre-service German language teachers' about listening and speaking skills, the reason for this metaphors, common characteristics of categories and positive and negative metaphors. The design of the study is phenomenology. The research data were collected through a form prepared by the researcher. The form contains two sentences that should be completed in order to determine the metaphorical perceptions and rationales of the candidates. A form having the statement "Speaking is like...for me; because.." and "Listening is like...for me; because...". The data were evaluated by content analysis. Each skill was analyzed separately. In the study, under 48 metaphors related to listening skills, six categories were developed: learning by hearing, being difficult to understand, requiring attention, fun, being important and requiring continuity ". Under 60 metaphors of speaking skill, ten categories were developed: "being difficult, failing, being able to talk, giving pleasure, practicing, thinking transfer, using different words, testing oneself, being the most important, having to love, being difficult to start".

Key Words: *Listening skills, speaking skills, prospective German teachers, metaphors.*

Giriş

Dinleme ve konuşma becerileri birbirinin gelişimine katkı sağlayan dil becerilerindedir. Dinleme ses, konuşma gibi sesli uyarıcıları işiterek zihinde yapılandırmak için kulak ve beyinde yürütülen karmaşık bir süreçtir (Güneş, 2013: 79). Yabancı dilde dinleme becerisi metinden gelen bilgilerin metin alıcısının uzun süreli hafızasındaki bilgi ve deneyimleriyle bağlantı kurularak oluşan iki taraflı etkileşimsel bilişsel bir süreçtir. Kulağın bir dilin dışardan gelen akustik sinyallerini kaydederek beynin belirli bölümlerinin performansı ile ayrıştırma ve anlamlandırma sürecidir (Hallet&Königs, 2010: 79; Balcı, 2017:122). Konuşma ise görüş, düşünce, duygu ve isteklerin sözlü olarak başkalarına aktarılmasıdır (Güneş, 2013: 105). Gündüz'e göre konuşma becerisi kişinin çevresiyle ilişkilerini sürdürebilmesi için en çok ihtiyaç duyduğu ve kullandığı önemli bir dil etkinliğidir (2013). Ungan'a göre okuma ve yazma becerileri etkileşim gerektirmemekten dinleme ve konuşma eylemlerinin yapılabilmesi için bu iki becerinin etkileşimde bulunması gerekmektedir. Bunun yanında konuşma sürecinde konuşan kişinin dinleyiciye ve dinleyicilere karşı sorumluluğu olduğu için dikkatini yüksek tutması gerekirken; dinlemede de bu eylem kişinin zihninde geliştiği için kişi dinliyor gibi görüne de o anda başka konuları düşünebilir. Dolayısıyla bu durumda dikkatin daha kolay dağılması söz konusudur (2013).

Dinleme ve konuşma birbirleriyle bağlantılı olmaları nedeniyle bir becerinin geliştirilmesi diğer bir becerinin de gelişmesine katkı sağlayabilmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada Almanca öğretmen adaylarının dinleme ve konuşma becerilerine ilişkin algılarını hangi metaforlarla ortaya koydukları ve ortaya çıkan metaforların gerekçeleri, bu metaforların ortak özellikleri, olumlu, olumsuz metaforlar belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda bu çalışmanın araştırma sorusu şu şekildedir;

-Almanca öğretmen adaylarının Almanca dinleme ve konuşma dil becerilerine yönelik geliştirdikleri metaforlar nelerdir?

Alt araştırma soruları ise aşağıdaki gibidir.

-Almanca öğretmen adaylarının dinleme becerisine ilişkin geliştirdikleri metaforik algıları nelerdir ve hangi kavramsal kategoriler altında yer almaktadır?

-Almanca öğretmen adaylarının konuşma becerisine ilişkin geliştirdikleri metaforik algıları nelerdir ve hangi kavramsal kategoriler altında yer almaktadır?

Genel olarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi çalışmalarında becerilerle ilgili metafor çalışmaları yapılmış olmasına rağmen gerek İngilizce gerekse de Almanca dil becerilerine ilişkin çalışmalara literatürde rastlanmamıştır.

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Cropley'e (2002) göre fenomenoloji herhangi bir olgu, olay veya konu ile ilgili farkında olunan, söz konusu durum veya olgu ile ilgili ayrıntılı bir anlayışa odaklanmadır (Akt. Büyüköztürk ve diğerleri, 2010). Bu yöntemle katılımcıların yorumları kavranmaya çalışılmaktadır. Çünkü "günlük deneyimin anlamlı doğasını tanıma ve kavramadaki başarısızlık sosyal gerçekliği yakalamayı kaybetme riskini getirir ve onun yerine kurgusal dünya empoze eder"(Kuş, 2003: 71). Çalışmada veri elde etmek için metaforlardan da faydalanılmıştır. Metafor; temel olarak bir nesne, olgu ve olayın belirli özelliklerini tek bir ibarede açıklamak için kullanılan bir araçtır. Bunun yanında metaforlar bulguları iletmenin güçlü bir yolu olarak da görülebilir (Patton, 2014: 505).

Araştırma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu 2018-2019 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören 1., 2., 3., ve 4. sınıf olmak üzere toplam 66 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırma grubunun seçiminde amaçlı örneklem yöntemlerinden kabul edilen kolay ulaşılabilir durum örnekleme dikkate alınmıştır. Bu örneklemede esas olan araştırmanın daha kolay yürütülmesi için katılımcılara daha rahat ulaşabilmektir (Yıldırım&Şimşek, 2008).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Almanca öğretmen adaylarının dinleme ve konuşma becerilerine ilişkin algılarını ölçmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan formlar katılımcılara verilmiştir. Katılımda gönüllülük esas alınarak toplanan formlar öncelikle numaralandırılmıştır. Çalışmanın verileri içerik analizinden yararlanılarak çözümlenmiştir. İçerik analizi birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar çerçevesinde bir araya getirerek yorumlamaktır (Yıldırım&Şimşek, 2008: 227). Her bir beceri ayrı ayrı ele alındığı için analizler iki turda yapılmıştır. Her bir beceri için geliştirilen metaforlar öncelikle listelenmiştir. Daha sonra metaforların benzetme yönleri dikkate alınarak kategoriler oluşturulmuştur. Araştırmanın güvenilirliğini hesaplamada Miles ve Huberman'ın (1994) formülü kullanılmıştır. Bu formül; "güvenirlik= görüş birliği/görüş birliği + görüş ayrılığı" şeklindedir. Buna göre uzmanlar ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olması halinde istenilen düzeyde bir güvenilirlik sağlanmış olmaktadır (Akt. Saban, 2008: 430). Araştırmanın güvenilirliğini belirlemek amacıyla bir alan uzmanına

dinleme becerisine ilişkin 48; konuşma becerisine ilişkin 60 metafor gerekçeyle gönderilmiş ve araştırmacı tarafından oluşturulan kategoriler altında metaforların listelenmesi istenmiştir. Araştırmacı ve uzmanın eşleştirmeleri karşılaştırılmış dinleme becerisine ilişkin geliştirilen “kitap ve değerli bir yeraltı” olmak üzere iki metaforun farklı kategorilerde gösterildiği saptanmıştır. Buna göre dinleme becerisi verilerinin güvenilirliği $46/46+2 \times 100 = \%95,8$ olarak hesaplanmıştır. Konuşma becerisine ilişkin geliştirilen “şekerpare, muhabbet kuşu, nefes” farklı kategorilerde gösterilmiştir. Bu sonuca göre konuşma becerisi verilerinin güvenilirliği $57/57+3 \times 100 = \%95$ olarak hesaplanmıştır. Bu nedenle çalışmanın yüksek bir güvenilirlik oranına sahip olduğu söylenebilir.

Bulgular

Almanca öğretmen adaylarının dört temel dil becerilerine ilişkin metaforik algılarının araştırıldığı bu çalışmada beceriler ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Aşağıda sırasıyla dinleme ve konuşma becerilerine ilişkin geliştirilen metaforlar tablo şeklinde gösterilmiştir.

Tablo 1: Almanca Öğretmen Adaylarının Dinleme Becerisine İlişkin Geliştirdikleri Metaforlar

Sayı	Öğrenci	Metafor	Metaforun Tekrarlanma sayısı
1.	E1	Kapı	1
2.	K2	Kulak aşinalığı	1
3.	K3	Akıl	1
4.	E4,	Pratik	1
5.	K5,K50	Dikkat (İşi)	2
6.	K6	Öğrenmek	1
7.	E7	Değerli bir yeraltı	1
8.	K8,	Bilgi	1
9.	K9	Deneyim	1
10.	K10	Depolama	1
11.	K11,	Rep	1
12.	K12, K41	Huzur	2
13.	K13	Alt yazısız diziyi anlama	1
14.	K14	Tam öğrenme	1
15.	K15,	Ağaç	1
16.	K16	Zor bir oyun	1
17.	K17, E18,K19	Meditasyon	3

Almanca Öğretmen Adaylarının Almanca Dinleme ve Konuşma Becerilerine İlişkin Metaforik Algıları

18.	K20	Uğultu	1
19.	E21,K53	Orman	2
20.	K22	Gürültü	1
21.	E23	Diyalog	1
22.	K24	Bahar	1
23.	K25	Telefon	1
24.	K26	Çiftçi	1
25.	K29	Algı	1
26.	K30	Ekmek	1
27.	K31	Temel kazanım	1
28.	K32	Pusula	1
29.	E33, K38, K40, K57, K59, K27, E28	Müzik	7
30.	K34	Müzikal	1
31.	K35	Dalga	1
32.	K36	Erdem	1
33.	K37	Kitap	1
34.	K39	Pazar Günü	1
35.	K42	Gölge	1
36.	K43	Dans etmek	1
37.	K44	Izgara et	1
38.	K45, K56	Şarkı	2
39.	K46, K54	Su sesi	2
40.	K47	Şiir	1
41.	K48	Su	1
42.	K49	Yüz kremi	1
43.	K51	Kuş sesleri	1
44.	K52	Özel yetenek	1
45.	K55	Nefes	1
46.	K58	Toprak	1
47.	E60	Banka	1
48.	K61	Yapıtaşı	1
Toplam			60

Dinleme Becerisine İlişkin Geliştirilen Metaforların Kategorileri

60 öğretmen adayından elde edilen dinleme becerisine yönelik veriler analiz edildiğinde öğretmen adaylarının dinleme becerisine ilişkin 48 metafor geliştir-

dikleri görülmüştür. Bu metaforlar ise “duyarak öğrenme, anlamının güç olması, dikkat gerektirmesi, eğlenceli olması, önemli olması, süreklilik gerektirmesi” olmak üzere 6 kategori altında toplanmıştır.

Aşağıda her kategori altında yer alan metaforlar gerekçeleriyle birlikte teker teker tablolaştırılmıştır.

Tablo 2: Duyarak Öğrenme Kategorisine İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Metafor	Gerekçe	Kategori
Bigi	Dinlerken bir şeyler öğrenme	
Öğrenmek	Bilmediklerini öğrenme	
Deneyim	Dinlerken deneyimlerden faydalanma	
Altyazısız diziyi anlamak	Dinlerken kelime öğrenme	
	Duyduğunu anladığında öğrenmenin gerçekleşmesi	
Tam öğrenme	Dinlediğinde anlamak zorunda olmak	
Empati	Öğrenmek için dinlemenin önkoşul olması	
Bahar		
Algı	Dinlerken telaffuzun gelişmesi	Duyarak Öğrenme
Kulak aşinalığı	Duyarak bağlamdan kelimeleri çıkarmak	
Akıl	Duyduklarını beyinde anlamlandırma	
Depolama	Duyduğunu anlamlandırma	
Ağaç	Duyarak kelime öğrenme	
Çiftçi	Duyduğunu kavrama	
Pusulula	Duyduklarını hareket etme	
Banka	Dinledikçe bildiklerinin artması	
Kapı	Yeni bilgi öğrenme	
Değerli bir yeraltı	Yeni şeyler öğrenme	

Tablo 2’de görüldüğü gibi duyarak öğrenme kategorisinde “bilgi, öğrenmek, deneyim, altyazısız diziyi anlamak, tam öğrenme, empati, bahar, algı, kulak aşinalığı, akıl, depolama, ağaç, çiftçi, pusula, banka ve kapı” olmak üzere on yedi metafor geliştirilmiştir. Duyarak öğrenme kategorisindeki metaforların gerekçeleri incelendiğinde öğretmen adaylarına göre dinleme sürecinde kelime öğrenildiği, öğrenmeye katkı sağladığı, telaffuzun geliştiği anlaşılmaktadır. Öğretmen adaylarının ifadelerine örnek olarak aşağıda yer verilmiştir. Katılımcılardan 3k “*Dinleme kitap gibidir. Çünkü ne kadar çok pratik yaparsak o kadar anlarız.*” şeklinde benzetme yaparak ne kadar çok dinlemeye maruz kalınırsa o kadar çok anlama eyleminin gerçekleşeceğini; katılımcılardan 1k “*kulak aşinalığı gibidir. Çünkü*

bireyler dinleme ile kelimeleri bağlamdan çıkararak anlamlarını bulabilir.” İfadeyle duydukları arasında bilinmeyen kelime olsa da bağlamdan söz konusu kelimelere anlam vererek anlamının gerçekleşebileceğini; katılımcılardan 1k “tam öğrenme gibidir. Çünkü anadili Almanca olan birinden duyduğunu anlamak bir dili tam öğrenmiş sayılır.” şeklinde benzetme yaparak duyduğunu anladığın süreçte o yabancı dili tam öğrenmiş olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 3: Anlamanın güç olması Kategorisine İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Metafor	Gerekçe	Kategori
Uğultu	Duymak ancak anlamamak	
Rep	Bazı yerleri anlayıp bazılarını anlamama	
Zor bir oyun	Anlayamama	
Gürültü	Sesleri anlamlandıramama	Anlamanın güç olması
Kuş Sesi	Duymak ancak anlayamama	
Erdem	Herkesin becerememesi	
Pazar günü	Hiçbir şey yapamama	
Özel yetenek	Duyduğunu anlamamanın yetenek olması	

Tablo 3’te anlamanın güç olması kategorisinde “uğultu, rep, zor bir oyun, gürültü, kuş sesi, erdem, pazar günü ve özel yetenek” olmak üzere sekiz metafor oluşturulmuştur. Bu metaforların gerekçeleri incelendiğinde öğretmen adaylarının duyduklarını anlamada güçlük çektikleri anlaşılmaktadır. Katılımcılardan 1k “rep gibidir. Çünkü bazı yerleri anlarsın ancak çoğu yeri hızlı olduğundan anlamazsın.” şeklinde benzetme yaparak duyulan ifadenin hepsinin anlaşılmadığı; katılımcılardan 1k “uğultu gibidir. Çünkü dinletilen şeyi duyarsın ama tam olarak anlamazsın” ifadesiyle sadece duymamanın anlamak için yeterli olmadığını; katılımcılardan 1k “zor bir oyun gibidir. Çünkü başlarda anlayamazsınız ama üzerine gidip tekrar tekrar denedikçe kendinizi geliştirmeye başlarsınız.” benzetmesiyle ilk olarak duyulan ifadeler anlaşılmasa da tekrar tekrar dinledikçe ifadenin anlaşılabilirliğini; katılımcılardan 3k “erdem gibidir. Çünkü herkes beceremez.” ifadeyle dinlemenin zor bir beceri olduğunu belirtmişlerdir.

Almanca Öğretmen Adaylarının Almanca Dinleme ve Konuşma Becerilerine İlişkin Metaforik Algıları

Tablo 4: Dikkat Gerektirmesi Kategorisine İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Metafor	Gerekeçe	Kategori
Dikkat işi	Anlamak için dikkatli olma	Dikkat Gerektirmesi
Meditasyon	Odaklanmak ve başka şey düşünmemeye	
Orman	Dikkat ettikçe farkına varma	
Diyalog	Telaffuza dikkat etme	
Telefon	Dikkatle yapılması gerekmesi	
Dikkat	Anlamak için dikkatli olmak	
Kuş Sesleri	Dikkat kesilmek	
Orman	Odaklanmak	

Tablo 4’te dikkat gerektirmesi kategorisine ilişkin “dikkat işi, meditasyon, orman, diyalog, telefon, dikkat, kuş sesleri, orman” olmak üzere sekiz metafor geliştirilmiştir. Metaforların gerekçeleri incelendiğinde dinleme becerisinde öğretmen adaylarının anlamak için büyük bir dikkat ve emek göstermesi gerektiği görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Katılımcılardan 4k “*kuş sesleri gibidir. Çünkü ne zaman kuş sesi dinlesek dikkatle dinleriz. Dinlemede aynı şekilde anlamak için dikkatli olmamız gerekir.*” ifadesiyle dinleme becerisine dikkat vurgusu yaptığı; katılımcılardan 1k “*meditasyon gibidir çünkü dikkatle odaklanmalı ve başka şey düşünülmemeli.*” şeklinde benzetme yaparak bir şeyi dinlerken odaklanmanın gerektiğini; katılımcılardan 4k “*dikkat gibidir. Çünkü dikkatsizseniz asla doğruyu bulamaz, dinlediğinizi anlayamazsınız.*” ifadesiyle anlamada dikkatin önkoşul olduğunu vurgulamışlardır.

Tablo 5: Eğlenceli olması Kategorisine İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Metafor	Gerekeçe	Kategori
Müzik	Dinlemesinin eğlenceli olması	Eğlenceli Olması
Müzikal	Öğrendikçe zevk almak	
Huzur	Dinlerken iyi hissetmek	
Gölge	Dinlendirme	
Dans etmek	Zevk alma	
Şarkı	Kulağa hoş gelmesi	
Izgara et	Duydukça keyif almak	
Şiir	Zevkli olması	
Huzur dolu yer	Anladığında iyi hissetme	

Tablo 5’te eğlenceli olması kategorisinde “müzik, müzikal, huzur, gölge, dans etmek, şarkı, ızgara et, şiir, huzur dolu yer” olmak üzere dokuz metafor

Almanca Öğretmen Adaylarının Almanca Dinleme ve Konuşma Becerilerine İlişkin Metaforik Algıları

geliştirilmiştir. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre dinlediğini anladığındaki his kişiye büyük bir haz vermektedir. Katılımcılardan 1k “*huzur dolu yer gibidir. Çünkü tamamıyla anladığımda ki gelen histir.*” ifadesiyle anlama eyleminin ona çok huzur verdiğini; katılımcılardan 3k “*gölge gibidir. Çünkü gramer bilgisi sizi güneş gibi yakarken dinleme sizi serinletir.*” şeklinde benzetme yaparak dilbilgisi dersinin zorluğunu; katılımcılardan 2k “*müzikal gibidir. Çünkü duyar öğrenir öğrendikçe zevk alırız.*” ifadesiyle dinleme becerisinin keyifli olduğuna vurgu yapmışlardır.

Tablo 6: Önemli Olması Kategorisine İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Metafor	Gerekçe	Kategori
Ekmek	Dilin temelinde olması	Önemli Olması
Temel Kazanım	İletişim için şart olması	
Su	Dil öğreniminde elzem olması	
Yüz Kremi	Dinleme olmadan öğrenmenin olmaması	
Nefes	Anlamak için şart olması	
Toprak	Konuşmanın temelini oluşturması	
Yapı taşı	Dili öğrenmede ilk yol olması	
Değerli bir yeraltı	Yeni şeyler öğrenme	

Tablo 6’da önemli olması kategorisinde “ekmek, temel kazanım, su, yüz kremi, nefes, toprak, yapı taşı, değerli bir yeraltı” olmak üzere sekiz metafor yer almaktadır. Öğretmen adayları bu metaforlarla dinleme becerisinin önemine vurgu yapmışlardır. Katılımcılardan 2k “*ekmek gibidir. Çünkü her zaman dilin temelinde yatar.*” ifadesiyle dinleme becerisinin dilin temelinde olduğunu; katılımcılardan 4k “*nefes gibidir. Çünkü dili anlamak ve öğrenmek için duymak şarttır.*” benzetmesiyle dili öğrenmede dinleme becerisinin büyük bir rol oynadığını; katılımcılardan 3k “*su gibidir. Çünkü dil öğreniminde elzemdir.*” şeklinde ifade ederek yine dil öğrenmede çok önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 7: Süreklilik Gerektirmesi Kategorisine İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Metafor	Gerekçe	Kategori
Dalga	Anlamak için sürekli dinlemek	Süreklilik Gerektirmesi
Müzik	Ne kadar çok dinlersen o kadar çok akılda kalır	
Su sesi	Sürekli olması	
Şarkı	Çok dinledikçe anlamak	
Pratik	Fazlaca maruz kalarak öğrenme	
Kitap	Ne kadar çok duyma o kadar çok öğrenme	

Tablo 7’de süreklilik gerektirmesi kategorisinde “dalga, müzik, su sesi, şarkı, kitap, pratik” metaforları geliştirilmiştir. Öğretmen adayları bu metaforlarla dinleme becerisinin edinimi için sürekliliğin olması gerektiğini, dolayısıyla her dönem üzerinde durulması gerektiğini vurgulamışlardır. Katılımcılardan 3k “*dalga gibidir. Çünkü uçsuz bucaksızdır. Sürekli dinlemek gerekir öğrenmek için.*” ifadesiyle dinleme becerisinin bir süreç olduğunu; katılımcılardan 4k “*şarkı gibidir. Çünkü şarkı dinleriz ama hepsini anlayamayız ama çok dinledikçe anlarız.*” şeklinde benzetme yaparak söylenmek istenileni tam olarak anlamak için defalarca dinlemek gerektiğini; katılımcılardan 3k “*müzik gibidir. Çünkü ne kadar çok dinlersen o kadar çok aklına yerleşir.*” ifadesiyle dinleme becerisinde tekrarın önemini belirtmişlerdir.

Tablo 8: Almanca Öğretmen Adaylarının Konuşma Becerisine İlişkin Geliştirdikleri Metaforlar

Sayı	Öğrenci	Metafor	Metaforun Tekrarlanma sayısı
1.	E1	Dilin yarısı	1
2.	K2	Hat sanatı	1
3.	E3	Ürün pazarlama	1
4.	K4	Bataklık	1
5.	E5	Şelale	1
6.	K6	Soğuk deniz	1
7.	K7	Dili yaşamak	1
8.	E8	Takas yapmak	1
9.	K9	Dans etmek	1
10.	E10	Paylaşma	1
11.	K11, K13	Sınav	2
12.	K12	Kültür	1
13.	K14	Mucize	1
14.	K15, K19	Pratik	2
15.	E16	Köprü	1
16.	K17	Kuyu	1
17.	K18, K54	Su	2
18.	K20	Köşeye sıkışmış fare	1
19.	K21	Kedi	1
20.	K22	Yaşamak	1
21.	K23, K32	Özgürlük	2
22.	E24	Uyumak	1
23.	K25	Yapı taşı	1
24.	K26	Var olmak	1
25.	K27	Altın bilezik	1
26.	K28	Tatlı atıştırma	1
27.	K29	Eyleme dökmek	1
28.	E30	Şarkı söylemek	1
29.	K31, E36	Arkadaş	2
30.	K33	Çocuk	1
31.	K34	Şekerpare	1
32.	K35	Dilin Anahtarı	1
33.	K37, K46	Nefes	2

Almanca Öğretmen Adaylarının Almanca Dinleme ve Konuşma Becerilerine İlişkin Metaforik Algıları

34.	K38	Muhabbet kuşu	1
35.	K39	Acı biber	1
36.	K40	Ateş	1
37.	K41	Gökyüzü	1
38.	K42	Bülbül	1
39.	K43	Çarşamba	1
40.	K44	Zorlu yol	1
41.	K45	Sözlük	1
42.	K47	Kalp	1
43.	E48	Özgünlük	1
44.	E49	Beceriksizlik	1
45.	K50	En sevdiğim şarkı	1
46.	K51	En son damla	1
47.	K52	Özgüven	1
48.	K53	Hayal	1
49.	K55	Engelibeli yol	1
50.	K56	Papağan	1
51.	K57	Güneş	1
52.	K58	Üstün bir yetenek	1
53.	K59	Kendini gerçekleştirme	1
54.	K60	Radyo	1
55.	K61	Dede	1
56.	K62	Şarkı	1
57.	K63	Doğru karakter	1
58.	K64	Zorunluluk	1
59.	K65	Cesaret	1
60.	K66	İletişim	1

Konuşma Becerisine İlişkin Geliştirilen Metaforların Kategorileri

66 öğretmen adayından elde edilen konuşma becerisine yönelik veriler analiz edildiğinde öğretmen adaylarının konuşma becerisine ilişkin 60 metafor geliştirdikleri görülmüştür. Bu metaforlar ise “zor olması, başaramama, konuşabilmenin haz vermesi, pratik gerektirmesi, düşünce aktarımı, farklı kelime kullanma, kendini sınamak, en önemli olması, sevmek gerekmesi, başlangıcının zor olması ” olmak üzere 10 kategori altında toplanmıştır. Aşağıda her bir kategori metaforları ve gerçekçeleri ile birlikte tablolaştırılarak açıklanmıştır.

Tablo 9: Zor Olması Kategorisine İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Metafor	Gerekçe	Kategori
Hat sanatı	Konuşurken zorlanmak	
Soğuk Deniz	Başlangıçta zor olması	
Mucize	Almanca konuşmanın zor olması	
Kedi	Nankör olması	Zor Olması
Beceriksizlik	Kimsenin konuşamaması	
Hayal	Ulaşılması olanaksız	
Üstün bir yetenek	Konuşabilmek hâkimiyetin göstergesi	

Tablo 9’da zor olması kategorisinde “hat sanatı, soğuk deniz, mucize, kedi, beceriksizlik, hayal, üstün bir yetenek” olmak üzere yedi metafor geliştirilmiştir. Metaforlar ve gerekçeleri analiz edildiğinde öğrencilere göre Almanca konuşma becerisi ulaşılması imkânsız bir beceridir. Çünkü konuşurken aynı anda dilbilgisel doğruluk, doğru kelime seçimi, telaffuzun doğru olması gibi birçok faktöre dikkat etmek gerekmektedir. Dolayısıyla yine öğrencilere göre konuşma becerisinde istedikleri başarı elde edilememektedir. Katılımcılardan 4k “*hayal gibidir. çünkü kelime bilgim az olduğu için zorlanıyorum.*” benzetmesiyle Almanca kelime hazinesinin yetersiz olmasına bağlı olarak konuşmada güçlük çektiğini; katılımcılardan 4k “*üstün bir yetenek gibidir. Çünkü konuşabiliyorsak o dile hakimizdir.*” ifadesiyle konuşma becerisinin üstün bir yetenek gerektirdiğini ve bir dile hakim olmanın ölçütünü konuşma becerisine dayandırdığını; katılımcılardan 1k “*mucize gibidir. Çünkü Almanca konuşmak çok zor.*” ifadesiyle konuşma becerisi ile mucize arasında ilişki kurarak gerçekleşmesinin beklenmedik bir durum olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 10: Başaramama Kategorisine İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Metafor	Gerekçe	Kategori
Bataklık	Konuşken debelenmek	
Şelale	Heyecandan her şeyi karıştırmak	
Kuyu	Konuşurken kelimelerin karmaşıklaşması	
Köşeye sıkışmış fare	Konuşurken beyin fonksiyonlarının durması	Başaramama
Ateş	Konuşamadığında üzülme	
Engbeli yol	Dilbilgisinin konuşmayı zorlaştırması	

Tablo 10’da başaramama kategorisinde “bataklık, şelale, kuyu, köşeye sıkışmış fare, ateş ve engbeli yol” olmak üzere altı metafor yer almaktadır. Bu

*Almanca Öğretmen Adaylarının Almanca Dinleme ve Konuşma Becerilerine İlişkin
Metaforik Algıları*

metaforlardan öğrencilerin çaba gösterecekleri dahi Almanca konuşamadıkları, bu durumun ise kendilerinde olumsuz bir algı oluşturduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılardan 1k “*bataklık gibidir. Çünkü bir şeyler anlatmak istediğimde kelimeler beni içine çeker çok debelenirsem heyecandan ölebilirim.*” benzetmesiyle Almanca konuşurken yaşadığı travmatik psikolojik durumu, çabalasa dahi kelime bilgisi yetersizliğinden dolayı konuşmadığını; katılımcılardan 1k “*köşeye sıkışmış fare gibidir. Çünkü o an geldiğinde beyin fonksiyonlarım tamamen duruyor.*” ifadesiyle konuşma sürecinde beynin işlevselliğini kaybettiğinden çaresizlik duygusu yaşadığını; katılımcılardan 4k “*engebeli yol gibidir. Çünkü gramer yapısı konuşmayı çok zorlaştırıyor.*” benzetmesiyle Almanca dilbilgisini konuşma becerisinde kullanmadığını ve dilbilgisinin konuşması için bir engel olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 11: Konuşabilmenin Haz Vermesi Kategorisine İlişkin Metaforlar ve Gereçekçeleri

Metafor	Gerekeçe	Kategori
Dili yaşamak	Konuşabildiğinde farklı dünyada hissetme	
Tatlı atıştırma	Konuşabildiğinde iyi hissetme	
Bülbül	Konuştuğca güdülenme	Konuşabilmenin haz vermesi
Şarkı	Güzel ve etkili bir şekilde söylemek	
En sevdiğim şarkı	Haz vermesi	
Kendini gerçekleştirme	Konuşabildikçe kendini gerçekleştirme	

Tablo 11’de konuşabilmenin haz vermesi kategorisinde “dili yaşamak, tatlı atıştırma, bülbül, şarkı, en sevdiğim şarkı, kendini gerçekleştirme” metaforları geliştirilmiştir. Bu metaforlar ve benzetme yönleri incelendiğinde öğrencilere göre edinimi zor bir beceri olan konuşma becerisinde az da olsa bir başarı sağladıklarında bu duygunun kendilerini iyi hissetmelerini sağladığı anlaşılmaktadır. Katılımcılardan 1k “*dili yaşamak gibidir. Çünkü konuşabildiğimde kendimi farklı bir dünyada hissediyorum.*” benzetmesiyle Almanca konuşabilmenin kendisini farklı bir dünyada hissettirdiğini; katılımcılardan 4k “*en sevdiğim şarkı gibidir. Çünkü en sevdiğim şarkıyı söylerken ki aldığım hazı yabancı dili konuşurken de alabiliyorum.*” ifadesiyle Almanca konuşabildiğinde çok mutlu olduğunu; katılımcılardan 3k “*bülbül gibidir. Çünkü konuştuğca insanın konuşup şakıyası gelir.*” benzetmesiyle konuştuğca konuşma istediğinin arttığını, konuşma becerisinde gelişim gösterdiğini belirtmişlerdir.

Tablo 12: Pratik Gerektirmesi Kategorisine İlişkin Metaforlar ve Gereçekleri

Metafor	Gereke	Kategori
Dans etmek	Pratik ve ezber gerektirmesi	Pratik Gerektirmesi
Eyleme dökme	Tüm bilgileri konuşurken kullanma	
Çocuk	Sürekli gelişime açık olması	
En son damla	Her şeyi öğrendikten sonra konuşabilme	
Papağan	Sürekli konuşmak gerektiği	
Radyo	Sürekli duymak gerekir	
Şekerpare	Öğrenilenleri dile dökme	
Muhabbet kuşu	Konuştukça kalıcı öğrenmenin olması	

Tablo 12’de pratik gerektirmesi kategorisinde “dans etmek, eyleme dökme çocuk, en son damla, papağan, radyo, şekerpare, muhabbet kuşu” olmak üzere sekiz metafor geliştirilmiştir. Bu metaforlarla öğrenciler konuşma becerisinin üretime dayalı bir beceri olduğuna vurgu yaparak, Almanca konuşabilmek için uygulama yapmanın çok önemli olduğunu belirtmişlerdir. Buna göre konuşma becerisinde, Almanca ile ilgili bütün öğrenilen bilgiler kullanılır. Katılımcılardan 1k “*dans etmek gibidir. Çünkü her gün pratik ve ezber gerektirir.*” ifadesiyle konuşma becerisinin edinimi için sürekli konuşma çabasına girmek gerektiğini; katılımcılardan 2k “*eyleme dökme gibidir. Çünkü dil hakkındaki tüm bilgimi iletişime döküp kendimi geliştiririm.*” benzetmesiyle öğrendiği tüm bilgileri konuşurken kullandığını; katılımcılardan 4k “*papağan gibidir. Çünkü papağan sürekli konuşur, konuştukça kendini geliştirir, ifade eder.konuştukça dilin gelişir.*” benzetmesiyle ne kadar çok konuşulursa o kadar çok konuşma becerisinde gelişim gösterileceğini belirtmişlerdir. Katılımcılardan 3k “*muhabbet kuşu gibidir. Çünkü öğrenip konuştukça öğrenme kalıcı ve akıcı olur.*” ifadesiyle konuştuğu zaman öğrenmenin kalıcı olduğunu; katılımcılardan 2k “*şekerpare gibidir. Çünkü öğrenilen onca şeyden sonra öğrenilenleri dile dökme yani yemek sonrası keyif gibidir.*” benzetmesiyle konuşma becerisinde öğrenmiş oldukları tüm bilgileri kullanmaya fırsat bulduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 13: Düşünce Aktarımı Kategorisine İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Metafor	Gerekçe	Kategori
Ürün pazarlama	Fikirlerini iletme	Düşünce Aktarımı
Paylaşma	Bildiklerini iletme	
Kültür	Dile uygun bir şekilde konuşabilme	
Köprü	İletişimi sağlaması	
Su	Konuşurken gerisinin gelmesi	
Özgürlük	Düşünceleri rahatça dile getirme	
Gökyüzü	Sonsuz düşünce paylaşabilme	
Özgünlük	Kendi düşüncelerini ifade etme	
İletişim	Konuşmanın şart olması	
Nefes	Düşüncelerini paylaşabilme	

Tablo 13'te düşünce aktarımı kategorisinde “ürün pazarlama, paylaşma, kültür, köprü, su, özgürlük, gökyüzü, özgünlük ve iletişim, nefes” metaforları yer almaktadır. Katılımcılardan 1e “*ürün pazarlama gibidir. Çünkü fikirlerini iletmeğe çalışıyoruz konuşurken.*” ifadesiyle konuşurken herhangi bir konuyla ilgili düşüncelerini karşıdakiyle paylaşmak için çaba gösterdiğini; katılımcılardan 1k “*kültür gibidir. Çünkü öğrendiğimiz dile uygun konuşabilme yetimizdir.*” benzetmesiyle söz konusu yabancı dilin kurallarına uygun olarak düşüncelerini aktarma becerisi olduğunu; katılımcılardan 3k “*gökyüzü gibidir. Çünkü sonsuz bir yerdir. İstedğini söyleyebilir, yapabilirsiniz.*” ifadesiyle düşünceleri paylaşmak için sınırsız bir alan olduğunu; katılımcılardan 2k “*özgürlük gibidir. Çünkü konuşabildiğinde dünyanın sınırlarını aktarırın.*” benzetmesiyle konuşma becerisinin kişiye bir özgürlük imkânı sunduğu belirtilmiştir.

Tablo 14: Farklı Kelime Kullanma Kategorisine İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Metafor	Gerekçe	Kategori
Takas yapmak	Konuşurken bilinmeyen kelimeleri bildiklerinde değiştirme	Farklı Kelime Kullanma
Sözlük	Bildiğin kelime ölçüsünde konuşabilme	

Tablo 14'te farklı kelime kullanma kategorisinde “takas yapmak ve sözlük” metaforları geliştirilmiştir. Bu metafor ve gerekçelerden öğrencilerin konuşma esnasında kendini ifade etmek için ihtiyaç duyduğu kelimeyi bilmemesi veya unutması durumunda bildiği bir kelimeyi kullanarak iletişim sağladıkları anlaşılmaktadır. Katılımcılardan 1e “*takas yapmak gibidir. Çünkü bilmediğiniz sözcükleri anlamının yakın olduğuna inandığınız başka sözcüklerle değiştirirsiniz.*” benzet-

mesiyle konuma sürecinde birçok öğrencinin başvurduğu bir stratejiye vurgu yapmıştır. Buna göre konuşma esnasında zihninizdeki ifadeyi aktarmak için ihtiyaç duyduğunuz kelime o anda aklınıza gelmediğinde karşı tarafa iletmek istediğiniz düşünceyi aynı anlamda olan farklı kelimelerle ifade edebilirsiniz. Bu durum ise öğrencilerde başarı duygusu yaratacağından öğrencilerin konuşma becerisini geliştirmesine katkı sağlayabilmektedir. Katılımcılardan 3k “*sözlük gibidir. Çünkü bildiğimiz kelime kadar o dili konuşabilir, pratik yapmak çok önemlidir.*” ifadesiyle konuşma ile kelime bilgisi arasında bir ilişki kurmuştur. Konuşabilmenin ilk koşulu yeterli düzeyde kelime bilmektir.

Tablo 15: Kendini Sınamak Kategorisine İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Metafor	Gerekçe	Kategori
Kendini Test Etmek	Bildiklerini tekrar edip hatalarını görme	Kendini Sınamak
Sınav	Dilbilgisini test etmek	
Pratik	Konuşurken öğrenme	
Doğru Karakter	Doğru bildiğin ölçüde konuşabilme	

Tablo 15’te kendini sınamak kategorisinde “kendini test etmek, sınav, pratik ve doğru karakter” metaforları geliştirilmiştir. Geliştirilen bu metaforlardan öğrencilere konuşma becerisiyle sadece iletişimim sağlanmadığı aynı zamanda öğrencilerin bugüne kadar öğrendikleri yapıları ve kelimeleri tekrar etme fırsatı buldukları anlaşılmaktadır. Katılımcılardan 1k “*kendini test etmek gibidir. Çünkü bildiklerini tekrar eder hatalarını görürsün.*” benzetmesiyle konuşma becerisinin ölçme ve değerlendirme işlevinin olduğunu, konuşurken öğrendiklerinin neler olduğunu, yanlış öğrenmelerinin olup olmadığını farkına varıldığını; katılımcılardan 1k “*sınav gibidir. Çünkü cümlelerimi toparlarken gramer doğru mu? Sıralama düzgün mü? Soruları hep endişe yaratıyor.*” ifadesiyle konuşurken bir sınavdaymış gibi dilbilgisinde hata yapıp yapmadıklarına, sözdizimsel olarak doğru bir cümle kurup kurmadıklarına dikkat ettiklerini; katılımcılardan 4k “*doğru karakter gibidir. Çünkü insan dili doğru ölçüde bildiği kadar konuşabilir.*” benzetmesiyle söz konu yabancı dilin doğru bilindiği sürece konuşma eyleminin de doğru bir biçimde olabileceğini belirtmişlerdir.

Tablo 16: En Önemli Olması Kategorisine İlişkin Metaforlar ve Gerekeçleri

Metafor	Gerekeç	Kategori
Dilin Yarısı	Konuşabildiğin ölçüde dili öğrenmiş sayılma	En Önemli Olması
Yaşamak	Konuşma olmadan dilin düşünülmemesi	
Pratik	Bildiklerini uygulama	
Uyumak	Dil için en önemli olması	
Su	Dili kullanmada en önemli olması	
Yapı Taşı	Konuşma eksik olduğunda diğer becerilerin önemi yoktur	
Altın bilezik	Konuşarak iletişimin sağlanması	
Dilin Anahtarı	En son konuşma becerisinin ortaya çıkması	
Var olmak	Konuşabilmek varlığı gösterir	
Nefes	Onsuz yaşamının zor olması	
Kalp	Beceriler arasında en önemli olması	
Güneş	Konuşma olmadan dil gelişemez	
Dede	Gramer, telaffuz, kelime gibi her şeyi kapsar	
Zorunluluk	Kendini ifade etmede şart olması	

Tablo 16’da en önemli olması kategorisinde “dilin yarısı, yaşamak, pratik, uyumak, su, yapı taşı, altın bilezik, dilin anahtarı, var olmak, nefes, kalp, güneş, dede ve zorunluluk” metaforları geliştirilmiştir. Bu metaforlardan öğrencilerin dile hakim olmanın ölçütünü konuşma becerisinin edinimine dayandığı anlaşılmaktadır. Çünkü konuşma becerisinde kişi yabancı ile ilişkin bütün bilgileri kullanarak üretim sürecine girmektedir. Katılımcılardan 3k “*dilin anahtarı gibidir. çünkü en son konuşma becerisi ortaya çıkar ve tüm bilgilerimizi kullanırız.*” ifadesiyle konuşma becerisinde dilbilgisi ve kelime gibi tüm bilgilerini kullandıkları için dilin yarı olduğunu; katılımcılardan 4k “*dede gibidir. Çünkü Konuşma da dedenin hayata hakim olduğu gibi konuşanın dile hakim olmasıdır. Gramer, kültür; telaffuz gibi her şeyi kapsar. Dedenin tüm ailenin çınarı olduğu gibi.*” benzetmesiyle konuşma becerisi edinmiş bir kişinin dile de hakim olduğunu, konuşma becerisinin dilbilgisi, telaffuz ve kültürel altyapı gibi bir çok unsuru içerisinde barındırdığını; katılımcılardan 3k “*kalp gibidir. çünkü en önemlisidir beceriler arasında.*” ifadesiyle konuşma becerisini hayati bir organa benzeterek önemini belirtmişlerdir.

Tablo 17: Sevmek Gerekmesi Kategorisine İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Metafor	Gerekçe	Kategori
Arkadaş	Yakınlık Gerektirmesi	
Özgüven	Konuştukça sevmek	Sevmek Gerekmesi
Şarkı	Güzel ve etkili konuşmak	

Tablo 17’de sevmek gerekmesi kategorisinde “arkadaş, özgüven, ve şarkı” metaforları yer almaktadır. Bu metafor ve gerekçelerinden öğrencilere göre konuşma becerisinin konuştuğça seveleceği anlaşılmaktadır. Katılımcılardan 2k “*arkadaş gibidir. Çünkü yakınlık gerektirir.*” ifadesiyle konuşma becerisinin bilişsel özelliğinden ziyade duyuşsal boyutuna vurgu yapılmıştır. Buna göre konuşma becerisini edinebilmek için öncelikle ilgi duymak gerektiği belirtilerek motivasyonun önemi vurgulanmıştır. Katılımcılardan 4k “*özgüven gibidir. Çünkü bir kere başardığın zaman hep denemek hep başarmak gelir içinden.*” benzetmesiyle başarıma duygusunu bir defa yaşadığın sürece konuşma becerisine karşı daha çok ilgi duyulacağı ve bu durumda kişide özgüven yaratacağı belirtilmiştir.

Tablo 18: Başlangıcının Zor Olması Kategorisine İlişkin Metaforlar ve Gerekçeleri

Metafor	Gerekçe	Kategori
Çarşamba	Biraz konuştuğça gerisinin gelmesi	Telaffuz Geliştirme
Zorlu yol	Zorluklar olsa da sonu güzeldir	
Acı biber	Başta acı gelse de yedikçe yiyenin gelir	
Cesaret	Başlamadan konuşmanın öğrenilememesi	

Tablo 18’de başlangıcının zor olması kategorisinde “Çarşamba, zorlu yol, acı biber, cesaret” metaforları geliştirilmiştir. Buna göre Almanca konuşmanın cesaret işi olduğu, başlangıçta konuşmanın zor olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılardan 3k “*acı biber gibidir. Çünkü başta acı gelse bile yedikçe yiyenin gelir.*” benzetmesiyle konuşmaya ilk etapta başlamanın cesaret gerektirdiğini, teşebbüs etmenin zor olduğunu ancak konuştuğça gerisinin geldiğini; katılımcılardan 3k “*zorlu yol gibidir. Çünkü taşlar, zorluklar, engeller olsa da sonu çok güzeldir, akıcıdır.*” ifadesiyle konuşma sürecinin zorluklarda dolu olduğunu, ancak bu zorlukları geçtikten sonra keyifli hale geldiği belirtilmiştir.

SONUÇ

Almanca öğretmen adaylarının dinleme ve konuşma becerilerine ilişkin metaforik algılarının araştırıldığı bu çalışmada dinleme becerisine ilişkin “duyarak öğrenme, anlamanın güç olması, dikkat gerektirmesi, eğlenceli olması, önemli

olması, süreklilik gerektirmesi ” olmak üzere 6 kategori altında kırk sekiz metafor geliştirilmiştir. Dinleme becerisine yönelik kategoriler genel olarak ele alındığında “duyarak öğrenme, dikkat gerektirmesi, eğlenceli, önemli olması, süreklilik gerektirmesi” kategorileri olumlu olarak nitelendirilirken; “anlamanın güç olması” kategorisi ise olumsuz olarak değerlendirilebilir. Katılımcılar duyarak öğrenme kategorisinde dinleme becerisinde kelime öğrendiklerini, duyduklarını anladıklarında öğrenmenin gerçekleştiğini, dinleme becerisinin kendilerinde bilmediklerine dair farkındalık oluşturduğunu, dinleme sürecinde telaffuzlarının geliştiğini, karşıdaki kişinin deneyimlerinden faydalanabildiklerini belirtmişlerdir. Dikkat gerektirmesi kategorisinde katılımcılar dışarıdan gelen bir uyarıcıyı beyinin algılayabilmesi için dikkat etmenin önkoşul olduğuna, yoğunlaşmadan duyulan her şeyin öğrenilemeyeceğine ve dinlemede odaklanmaya vurgu yapmışlardır. Katılımcılar eğlenceli olması kategorisinde Almanca herhangi bir metni, şarkıyı, iletiyi dinlerken söylenmek istenileni anladığın zaman bunun iyi hissettirdiğini, dinleyerek öğrenmenin zevkli olduğunu belirtmişlerdir. Önemli olması kategorisinde katılımcılar dinleme olmadan dilin öğrenilemeyeceğini, ilk etapta kazanılan bir beceri olduğu için dilin temelinde olduğunu, dili öğrenmede ilk yol olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar süreklilik gerektirmesi kategorisinde dinleme becerisinde başarılı olabilmek için sürekli söz konusu yabancı dile maruz kalınması gerektiğine, dinleme etkinliklerinin belli aralıklarla yapılması gerektiğine, yabancı dile ne kadar maruz kalınırsa o kadar çok öğrenmenin gerçekleşeceğine vurgu yapmışlardır. Anlamanın güç olması kategorisinde katılımcılar duyma sürecinde fiziksel olarak sesli uyarıyı duysalar bile bunu anlamlandıramadıklarını, seslere bir anlam yükleyemediklerini, Almanca dinleyerek anlama sürecinin çok zor olduğunu dolayısıyla herkesin bu beceriyi edinmeyeceğini belirtmişlerdir.

Konuşma becerisine ilişkin “zor olması, başaramama, konuşabilmenin haz vermesi, pratik gerektirmesi, düşünce aktarımı, farklı kelime kullanma, kendini sınamak, en önemli olması, sevmek gerekmesi, başlangıcının zor olması ” olmak üzere 10 kategori altında altmış metafor geliştirilmiştir. Konuşma becerisine ilişkin oluşturulan kategoriler genel olarak incelendiğinde “konuşabilmenin haz vermesi, pratik gerektirmesi, düşünce aktarımı, farklı kelime kullanma, kendini sınamak, en önemli olması, sevmek gerekmesi” kategorileri olumlu değerlendirilirken; “zor olması, başaramama, başlangıcının zor olması” kategorileri olumsuz olarak değerlendirilebilir. Konuşabilmenin haz vermesi kategorisinde katılımcılar Almanca konuşabildiğinde kendini farklı bir dünyada hissettiklerini, başarıya duygusunu yaşadıkları için kendilerini çok iyi hissettiklerini belirtmişlerdir. Pratik gerektirmesi kategorisinde katılımcılar dilbilgisi ve kelime bilgisi yeterli olsa

da bu konuda sürekli uygulama yapılmadığı sürece Almanca konuşulamayacağını, konuşabilmenin süreklilik gerektirdiğini, gelişime açık bir beceri olduğunu vurgulamışlardır. Katılımcılar düşünce aktarımı kategorisinde konuşurken kişinin iletişim kurmasının yanında karşı tarafa düşüncelerini aktardığını, bu konuda kısıtlanmayarak özgürce kelimelerini seçerek kullanabileceğini belirtmişlerdir. Farklı kelime kullanma kategorisinde katılımcılar düşünce aktarım sürecinde anlamlık olarak aklına ihtiyaç duyduğu kelimenin gelmemesi durumunda aynı anlama gelecek farklı bir kelime tercih ederek konuşmanın aksamasına engel olabileceğini belirterek telafi stratejisini kullandıklarına vurgu yapmışlardır. Katılımcılar kendini sınamak kategorisinde konuşma becerisinin ölçme ve değerlendirme işlevinin olduğunu belirtmişlerdir. Onlara göre konuşurken dilbilgisel yapılara ihtiyaç duyulduğu için dilbilgisi konularında neyi bilip neyi bilmediklerini görebilmektedirler. Bunun yanında konuşurken yanlış öğrenmelerin olup olmadığı da konuşma esnasında fark edilebilir. En önemli olması kategorisinde katılımcılar konuşamadığın sürece bir dili öğrenmiş sayılmayacağını, beceriler arasında en önemli olduğunu, konuşabildiğin sürece diğer becerilerin de kendi içerisinde anlam kazanacağını, dilbilgisi, kelime ve telaffuz gibi bir çok öğeyi kapsadığı için önemli olduğunu belirtmişlerdir. Konuşma becerisiyle ilgili diğer bir duyuşsal kategorisi sevmek gerekmesi kategorisidir. Katılımcılar bu kategoride Almanca konuşabilmek için öncelikle bu beceriye sevdiğin bir arkadaş gibi yakınlık duymak gerektiğini, motive olmadığın sürece başarılı olamayacağını dile getirmişlerdir.

Konuşma becerisine ilişkin geliştirilen olumsuz kategorilerden olan zor olması kategorisinde katılımcılar Almanca konuşmanın üstün bir yetenek gerektirdiğini, herkesin konuşamadığını, bu beceriyi edinmenin neredeyse mümkün olmadığını belirtmişlerdir. Bu durum ise öğrencilere göre Almancanın sözdizimsel olarak İngilizceye kıyasla daha zor olduğunu göstergesidir. Bu düşüncüyü destekler nitelikte Twain de Almancanın öğrenilmesi zor bir dil olduğunu ifade etmektedir (2014). Katılımcılar başaramama kategorisinde Almanca konuşurken yanlış yapacaklarından korktukları için heyecanlandıkları ve her şeyi birbirine karıştırdıkları için başarılı olamadıklarını, konuşurken dilbilgisi kurallarını doğru kullanmaya çalıştıkları için bunun konuşabilmelerine engel olduğunu, konuşurken beyin fonksiyonları durmuş gibi hissettiklerini belirtmişlerdir. Bu görüşlerden öğrencilerin Almanca konuşurken yüksek bir kaygı düzeyine sahip oldukları anlaşılmaktadır. Bilindiği gibi “kaygı bilginin edinimini, kullanımını ve karşı tarafa aktarımını engelleyen olumsuz bir duygu durumudur” (Karaman, 2018:2584). Katılımcılar başlangıcının zor olması kategorisinde Almanca konuşmak için ilk adımı atmanın çok zor olduğunu, konuşmak için cesaret kazanmak gerektiğini,

bunu yaptıktan sonra ise konuşma istediğinin oluşacağını belirtmişlerdir. Çalışmada geliştirilen olumsuz metaforlardan öğrencilerin Almanca konuşma becerisi ediniminde duyuşsal, bilişsel ve dilsel faktörlerden kaynaklı güçlük çektikleri anlaşılmaktadır.

Dinleme ve konuşma becerilerinde oluşturulan kategorilerin ortak özellikleri ise her iki becerinin de öğrencilere göre zor olması (anlamanın güç olması), eğlenceli olması (konuşabilmenin haz vermesi), önemli olması (en önemli olması), süreklilik gerektirmesi (pratik gerektirmesi)dir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil becerilerine yönelik öğrenci ve öğretmen görüşlerinin değerlendirildiği çalışmada öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre geliştirilmeye en çok ihtiyaç duyulan dil becerilerinden birinin de konuşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Yıldız, 2015). Özkan'ın konuşma becerisine ilişkin yaptığı metafor çalışmasında da özgürlük, anahtar, nefes, muhabbet kuşu, kalp metaforları geliştirilmiştir (2016). Konuşma becerisinde katılımcıların kaygı yaşadıklarını destekleyecek nitelikte Yılmaz ve Sakarya Maden'in dil öğrenim sürecinde Almanca öğretmen adaylarının kaydı tutumlarının araştırıldığı çalışmada da öğrencilerin konuşma becerisinde % 81 oranında kaygı yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır (2016).

Öneriler

- Her okul tür ve kademelerinde dinleme etkinliklerinin yapılabileceği alt yapı ve donanımlar iyileştirilmelidir.
- Bütün becerilere eşit oranda ağırlık verilerek becerilerin birbirini destekleyecek biçimde eş zamanlı gelişimi sağlanmalıdır.
- Öğrenciler Almanca konuşma konusunda cesaretlendirilmelidir. Konuşma esnasında yapılan hatalara o anda müdahale edilmemeli, öğrencilerin konuşma isteğini kırarak davranışlardan kaçınılmalıdır.
- Derste üzerinde konuşulacak olan konu veya konular önceden öğrencilere verilmeli ve öğrencilerin hazırlık yaparak sınıf ortamına gelmeleri sağlanmalıdır.
- Konuşma esnasında öğrencilerin kaygı düzeyini düşürecek bir sınıf ortamı düzenlenmeli ve öğretmen davranışları da kaygıyı azaltacak biçimde olmalıdır.

KAYNAKLAR

- Balçı, U. (2017). *Kursbuch zur Prüfung ÖABT*. London: Ijopec Publication.
- Büyüköztürk, Ş. & Kılıç Çakmak, E. & Akgün, Ö. E.& Karadeniz, Ş.& Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 6. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Cropley, A. (2002). *Qualitative research methods: An introduction for students of psychology and education*. University of Latvia: Zinatne.
- Güneş, F. (2013). *Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller*, Ankara: Pegem Akademi.
- Gündüz, O. (2013). *Konuşma Eğitimi*, Kırkkılıç&Akyol (Ed.) İlköğretimde Türkçe Öğretimi içinde, (3. Baskı). S.93-133. Ankara: Pegem Akademi.
- Hallet W. und Königs, F. (2010). *Handbuch Fremdsprachendidaktik*, Seelze: Klett Verlag.
- Karaman, F. (2018). Almanca Öğretmen Adaylarının Almancayı Öğretme Kaygısı, *Social Sciences Studies Journal*, 4(21), ss. 2583-2588.
- Kuş, E. (2003). *Nicel-Nitel Araştırma Teknikleri*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Miles, M.B., & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Özkan, E. (2016). Öğretmen Adaylarının “Konuşma” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları, 20-25. 3 rd International Congress on Social Sciences, China to Adriatic, Antalya, Turkey, October, 27-30.
- Patton, Michael Quinn (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri* (çeviri editörü. Bütün, M&Demir, S. B.), Ankara: Pegem Akademi.
- Saban, A.(2008). İlköğretim I. Kademe Öğretmen ve Öğrencilerinin Bilgi Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler, *İlköğretim Online*, 7(2), 421-455.
- Twain, M. (2014). Ürkütücü Bir Dil, Almanca, (çev. Mehmet Halit Atlı), *Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), ss. 19-29.
- Ungan, S. (2013). Dinleme Eğitimi, Kırkkılıç&Akyol (Ed.) İlköğretimde Türkçe Öğretimi içinde, (3. Baskı). S.135-161. Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, Ali & Şimşek, Hasan (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 6. Baskı, Ankara: Seçkin yayıncılık.
- Yıldız, Ümit (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Becerilerine Yönelik Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri, *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3(1), ss. 429-443.
- Yılmaz, D.& Sakarya Maden, S. (2016). Dil Öğrenim Sürecinde Almanca Öğretmen Adaylarının Kaygı Tutumlarına İlişkin Bir Araştırma, *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2). Ss.201-211.